G.C.E. O/L ICT · 11 ශ්‍රේණිය · පාඩම 6

6.5 ව්‍යාපාරවල ICT: e-ව්‍යාපාර, සබැඳි සාප්පු සවාරි, කොටස් වෙළඳපොළ සහ IT BPO

විෂය නිර්දේශය 15.5. ලොව පුරා පාරිභෝගිකයින් සමඟ විකිණීමට, මිලදී ගැනීමට, ප්‍රචාරණයට සහ වැඩ කිරීමට ව්‍යාපාර ICT භාවිත කරයි. ඔබ **e-ව්‍යාපාර**, **සබැඳි සාප්පු සවාරි**, **සබැඳි කොටස් වෙළඳපොළ**, සබැඳිව මිලදී ගැනීමේදී **ආරක්ෂක ක්‍රම**, **සබැඳි ප්‍රචාරණය** සහ **IT BPO** රැකියා ගැන ඉගෙන ගනී.

1. e-ව්‍යාපාර සහ e-වාණිජ්‍යය

e-ව්‍යාපාර යනු ICT සමඟ ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යාමයි: විකිණීම, තොග ඇණවුම් කිරීම, සේවකයින්ට ගෙවීම සහ පාරිභෝගිකයින් සමඟ සබැඳිව කතා කිරීම. **e-වාණිජ්‍යය** යනු e-ව්‍යාපාරයේ මිලදී ගැනීමේ සහ විකිණීමේ කොටසයි.

වර්ගය	කවුද කාටද විකුණන්නේ	උදාහරණය
B2C	ව්‍යාපාරය පාරිභෝගිකයාට	දුරකථන විකුණන සබැඳි සාප්පුවක්
B2B	ව්‍යාපාරය ව්‍යාපාරයට	රෙදි සබැඳිව ඇණවුම් කරන කර්මාන්තශාලාවක්
C2C	පාරිභෝගිකයා පාරිභෝගිකයාට	පැරණි බයිසිකලයක් ikman.lk හි විකිණීම

2. සබැඳි සාප්පු සවාරි

සබැඳි සාප්පු සවාරි: සෙවීම, කරත්තයට එක් කිරීම, ගෙවීම, බෙදාහැරීම සහ සමාලෝචනය.

ගැනුම්කරුවන්ට
නිවසේ සිට පැය 24 සාප්පු සවාරි; මිල පහසුවෙන් සැසඳීම.

විකුණුම්කරුවන්ට
මුළු රටටම ළඟා වීම; විශාල සාප්පුවක් අවශ්‍ය නැත.

ගැටලු
භාණ්ඩය ස්පර්ශ කළ නොහැක; ව්‍යාජ විකුණුම්කරුවන්; බෙදාහැරීම ප්‍රමාද.

3. සබැඳිව මිලදී ගැනීමේදී ආරක්ෂක ක්‍රම

ආරක්ෂිත සබැඳි සාප්පු සවාරි සඳහා සරල නීති.

- ගෙවීමට පෙර **https** සහ padlock ලකුණ පරීක්ෂා කරන්න.
- ඔබේ OTP හෝ කාඩ් PIN කිසිවෙකුට **කිසිදා** නොකියන්න – බැංකු එය කිසිදා නොඅසයි.
- විශ්වාසදායී සාප්පු සමඟ cash on delivery හෝ LankaQR භාවිත කරන්න.
- අමුතු SMS හෝ e-mail දීමනාවල සබැඳි click නොකරන්න (phishing).

4. සබැඳි කොටස් වෙළඳපොළ

කොටසක් (share) යනු සමාගමක කුඩා කොටසකි. මිනිසුන් **කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ (CSE)** කොටස් මිලදී ගෙන විකුණති. සබැඳි වෙළඳාම මගින් දුරකථනයකින් හෝ පරිගණකයකින් කොටස් මිලදී ගෙන විකිණිය හැකි අතර මිල සජීවීව වෙනස් වන ආකාරය දැකිය හැක.

පියවර	ගණනය	රු.
රු. 50 බැගින් කොටස් 100 මිලදී ගැනීම	100 × 50	5,000
රු. 56 බැගින් විකිණීම	100 × 56	5,600
ලාභය (ගාස්තුවලට පෙර)	5,600 − 5,000	600

> 💡 කොටස් මිල ඉහළ යාමට මෙන්ම පහළ යාමටද හැක. අහිමි කළ නොහැකි මුදල් කිසිදා ආයෝජනය නොකරන්න.

5. සබැඳි ප්‍රචාරණය

ව්‍යාපාර වෙබ් අඩවි, සෙවුම් යන්ත්‍ර, YouTube සහ සමාජ මාධ්‍යවල ප්‍රචාරණය කරයි. සබැඳි දැන්වීම් නිවැරදි පුද්ගලයින්ට (වයස, ස්ථානය හෝ රුචිය අනුව) පෙන්විය හැක, ඒවා TV වලට වඩා ලාභයි, සහ ව්‍යාපාරයට clicks ගණන් කළ හැක.

6. IT BPO

BPO (ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිරකරණය) යනු සමාගමක් ගිණුම්, පාරිභෝගික ඇමතුම් මධ්‍යස්ථාන හෝ මෘදුකාංග පරීක්ෂාව වැනි තම වැඩවලින් සමහරක් කිරීමට වෙනත් සමාගමකට ගෙවීමයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය සමාගම් සඳහා මෙම වැඩ කරන **IT BPO** සමාගම් බොහොමයක් ඇත – මෙය රැකියා සහ විදේශ මුදල් ගෙන එයි.

> **2026 නව** 2026: LankaQR සහ mobile wallets වැනි **ඩිජිටල් ගෙවීම්** සුලබයි, **AI chatbots** පාරිභෝගිකයින්ට පිළිතුරු දෙයි, සහ සබැඳි **වංචා** වැඩි වෙමින් පවතී. වංචා ශ්‍රී ලංකා CERT හෝ පොලිසියට වාර්තා කර, ගෙවීමට පෙර විකුණුම්කරුවන් පරීක්ෂා කරන්න.

ප්‍රධාන පද

e-ව්‍යාපාර – ව්‍යාපාරයක සියලු කොටස් ICT සමඟ පවත්වාගෙන යාම.

e-වාණිජ්‍යය – භාණ්ඩ හෝ සේවා සබැඳිව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.

සබැඳි සාප්පු සවාරි – වෙබ් අඩවියක හෝ app එකක භාණ්ඩ තෝරා ගෙවීම.

සාප්පු කරත්තය – ඔබ සබැඳිව මිලදී ගැනීමට අදහස් කරන භාණ්ඩ ලැයිස්තුව.

OTP – ගෙවීමක් තහවුරු කිරීමට ඔබේ දුරකථනයට එවන එක් වරක කේතයක්.

Phishing – ඔබේ මුරපදය හෝ කාඩ් විස්තර සොරකම් කිරීමට උත්සාහ කරන ව්‍යාජ පණිවිඩයක්.

කොටස (Share) – මිනිසුන්ට මිලදී ගත හැකි සමාගමක කුඩා කොටසක්.

CSE – කොටස් වෙළඳාම් කරන කොළඹ කොටස් හුවමාරුව.

සබැඳි ප්‍රචාරණය – වෙබ් අඩවි, සෙවුම් යන්ත්‍ර සහ සමාජ මාධ්‍යවල දැන්වීම් පෙන්වීම.

BPO – ඔබේ ව්‍යාපාර වැඩවලින් සමහරක් කිරීමට වෙනත් සමාගමකට ගෙවීම.

ඩිජිටල් ගෙවීම – මුදල් වෙනුවට කාඩ්, QR කේතය හෝ mobile wallet මගින් ගෙවීම.

B2C – ව්‍යාපාරයක් පාරිභෝගිකයින්ට සෘජුව විකිණීම.

ආදර්ශ ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු

1. e-ව්‍යාපාර සහ e-වාණිජ්‍යය අතර වෙනස කුමක්ද?

> **පිළිතුර:** e-ව්‍යාපාර යනු මුළු ව්‍යාපාරයම ICT සමඟ පවත්වාගෙන යාමයි; e-වාණිජ්‍යය මිලදී ගැනීමේ සහ විකිණීමේ කොටස පමණි.

2. ගැනුම්කරුවන්ට සබැඳි සාප්පු සවාරිවල වාසි දෙකක් දෙන්න.

> **පිළිතුර:** නිවසේ සිට පැය 24 සාප්පු සවාරි සහ මිල පහසුවෙන් සැසඳීම.

3. සබැඳි සාප්පු සවාරි සඳහා ආරක්ෂක ක්‍රම තුනක් දෙන්න.

> **පිළිතුර:** https පරීක්ෂා කිරීම, OTP කිසිදා නොදීම සහ විශ්වාසදායී විකුණුම්කරුවන්ගෙන් මිලදී ගැනීම.

4. රු. 50 බැගින් කොටස් 100 මිලදී ගෙන රු. 56 ට විකුණයි. ලාභය කීයද?

> **පිළිතුර:** 5,600 − 5,000 = ගාස්තුවලට පෙර රු. 600.

5. ව්‍යාපාර සබැඳි ප්‍රචාරණයට කැමති ඇයි?

> **පිළිතුර:** එය නිවැරදි පුද්ගලයින්ට ළඟා වේ, TV වලට වඩා ලාභයි සහ clicks ගණන් කළ හැක.

6. IT BPO යනු කුමක්ද, එය ශ්‍රී ලංකාවට උදව් කරන්නේ කෙසේද?

> **පිළිතුර:** වෙනත් සමාගම් සඳහා ගිණුම් හෝ ඇමතුම් මධ්‍යස්ථාන වැනි වැඩ කිරීම; එය රැකියා සහ විදේශ මුදල් ගෙන එයි.

බහුවරණ ප්‍රශ්න

1. ඔබේ පැරණි දුරකථනය ikman.lk හි වෙනත් අයෙකුට විකිණීම

A. B2C
B. BPO
C. B2B
D. C2C

2. වෙබ් අඩවියක ගෙවීමට පෙර පරීක්ෂා කළ යුත්තේ

A. දීප්තිමත් වර්ණ
B. දිගු වෙබ් ලිපිනයක්
C. https සහ padlock
D. pop-up දැන්වීම් බොහොමයක්

3. බැංකුවෙන් බව කියන අයෙක් ඔබේ OTP ඉල්ලයි. ඔබ කළ යුත්තේ

A. ප්‍රතික්ෂේප කර දෙමාපියන්ට කීම
B. ඉක්මනින් දීම
C. සබැඳිව පළ කිරීම
D. SMS මගින් යැවීම

4. රු. 50 බැගින් කොටස් 100 ගෙන රු. 56 ට විකිණීම. ගාස්තුවලට පෙර ලාභය?

A. Rs. 5,000
B. Rs. 600
C. Rs. 5,600
D. Rs. 6

5. ශ්‍රී ලංකාවේ කොටස් හුවමාරුව

A. CSE
B. TRCSL
C. CEA
D. ICTA

6. ඔබේ බැංකු මුරපදය ටයිප් කරන ලෙස ඉල්ලන ව්‍යාජ e-mail එකක්

A. CAD
B. e-learning
C. phishing
D. BPO

7. ශ්‍රී ලංකා සමාගමක් UK බැංකුවක් සඳහා දුරකථන ඇමතුම්වලට පිළිතුරු දෙයි. මෙය

A. C2C
B. CAM
C. IT BPO
D. telemonitoring

8. සබැඳි ප්‍රචාරණයේ එක් වාසියක් වන්නේ එය

A. අන්තර්ජාලය අවශ්‍ය නොවීමයි
B. සැමවිටම නොමිලේ වීමයි
C. කිසිදා මඟ හැරිය නොහැකි වීමයි
D. වයස හෝ රුචිය අනුව පුද්ගලයින් ඉලක්ක කළ හැකි වීමයි

9. "ව්‍යාපාරයක සියලු කොටස් ICT සමඟ පවත්වාගෙන යාම" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. Phishing
B. සාප්පු කරත්තය
C. e-ව්‍යාපාර
D. සබැඳි ප්‍රචාරණය

10. "භාණ්ඩ හෝ සේවා සබැඳිව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. e-වාණිජ්‍යය
B. BPO
C. කොටස (Share)
D. OTP

11. "වෙබ් අඩවියක හෝ app එකක භාණ්ඩ තෝරා ගෙවීම" යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. CSE
B. සබැඳි සාප්පු සවාරි
C. Phishing
D. ඩිජිටල් ගෙවීම

12. “ඔබ සබැඳිව මිලදී ගැනීමට අදහස් කරන භාණ්ඩ ලැයිස්තුව” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. කොටස (Share)
B. සාප්පු කරත්තය
C. සබැඳි ප්‍රචාරණය
D. B2C

13. “ගෙවීමක් තහවුරු කිරීමට ඔබේ දුරකථනයට එවන එක් වරක කේතයක්” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. OTP
B. BPO
C. CSE
D. e-ව්‍යාපාර

14. “ඔබේ මුරපදය හෝ කාඩ් විස්තර සොරකම් කිරීමට උත්සාහ කරන ව්‍යාජ පණිවිඩයක්” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. සබැඳි ප්‍රචාරණය
B. e-වාණිජ්‍යය
C. ඩිජිටල් ගෙවීම
D. Phishing

15. “මිනිසුන්ට මිලදී ගත හැකි සමාගමක කුඩා කොටසක්” යන්නෙන් අදහස් වන පදය කුමක්ද?

A. B2C
B. කොටස (Share)
C. සබැඳි සාප්පු සවාරි
D. BPO

ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න

1. e-වාණිජ්‍යය අර්ථ දක්වා B2C සහ C2C සඳහා උදාහරණ බැගින් දෙන්න. *(ලකුණු 3)*

> සබැඳිව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම (1); B2C උදා. සබැඳි දුරකථන සාප්පුවක් (1); C2C උදා. ikman.lk හි පාවිච්චි කළ බයිසිකලයක් විකිණීම (1)

2. සබැඳි සාප්පු සවාරිවල වාසි දෙකක් සහ ගැටලුවක් දෙන්න. *(ලකුණු 3)*

> ඕනෑම වේලාවක සාප්පු සවාරි (1); මිල සැසඳීම (1); ව්‍යාජ විකුණුම්කරුවන් හෝ භාණ්ඩ ස්පර්ශ කළ නොහැක (1)

3. සබැඳිව ගෙවීම සඳහා ආරක්ෂක ක්‍රම තුනක් ලියන්න. *(ලකුණු 3)*

> https සහ padlock පරීක්ෂා කිරීම (1); OTP හෝ PIN කිසිදා නොදීම (1); අමුතු පණිවිඩවල සබැඳි වළක්වා ගැනීම (1)

4. නිමල් රු. 50 බැගින් කොටස් 100 මිලදී ගෙන රු. 56 බැගින් විකුණයි. පිරිවැය, විකුණුම් අගය සහ ලාභය ගණනය කරන්න. *(ලකුණු 3)*

> පිරිවැය 100 × 50 = රු. 5,000 (1); අගය 100 × 56 = රු. 5,600 (1); ලාභය රු. 600 (1)

5. IT BPO යනු කුමක්ද? ශ්‍රී ලංකාවට වාසි දෙකක් දෙන්න. *(ලකුණු 3)*

> බොහෝ විට විදේශීය වෙනත් සමාගම් සඳහා ව්‍යාපාර වැඩ කිරීම (1); තරුණයින්ට රැකියා (1); විදේශ මුදල් (1)

සාරාංශය

- e-ව්‍යාපාර = ICT සමඟ මුළු ව්‍යාපාරය; e-වාණිජ්‍යය = මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.
- B2C, B2B සහ C2C e-වාණිජ්‍ය වර්ග වේ.
- සබැඳි සාප්පු සවාරි: සෙවීම, කරත්තය, ගෙවීම, බෙදාහැරීම, සමාලෝචනය.
- ආරක්ෂාව: https, OTP කිසිදා නොදීම, විශ්වාසදායී විකුණුම්කරුවන්.
- කොටස් CSE හි සබැඳිව වෙළඳාම් කෙරේ.
- ලාභය = විකුණුම් අගය − පිරිවැය.
- සබැඳි දැන්වීම් නිවැරදි අය ඉලක්ක කර clicks ගණන් කරයි.
- IT BPO ශ්‍රී ලංකාවට රැකියා සහ විදේශ මුදල් ගෙන එයි.

MCQ පිළිතුරු – 6.5

1. **D** – පාරිභෝගිකයා පාරිභෝගිකයාට.
2. **C** – https යනු දත්ත සංකේතනය කර ඇති බවයි.
3. **A** – බැංකු කිසිදා OTP නොඅසයි.
4. **B** – 5,600 − 5,000.
5. **A** – කොළඹ කොටස් හුවමාරුව.
6. **C** – Phishing විස්තර සොරකම් කරයි.
7. **C** – බාහිරකරණය කළ ව්‍යාපාර වැඩ.
8. **D** – ඉලක්කගත දැන්වීම් නිවැරදි අයට ළඟා වේ.
9. **C** – e-ව්‍යාපාර – ව්‍යාපාරයක සියලු කොටස් ICT සමඟ පවත්වාගෙන යාම.
10. **A** – e-වාණිජ්‍යය – භාණ්ඩ හෝ සේවා සබැඳිව මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම.
11. **B** – සබැඳි සාප්පු සවාරි – වෙබ් අඩවියක හෝ app එකක භාණ්ඩ තෝරා ගෙවීම.
12. **B** – සාප්පු කරත්තය – ඔබ සබැඳිව මිලදී ගැනීමට අදහස් කරන භාණ්ඩ ලැයිස්තුව.
13. **A** – OTP – ගෙවීමක් තහවුරු කිරීමට ඔබේ දුරකථනයට එවන එක් වරක කේතයක්.
14. **D** – Phishing – ඔබේ මුරපදය හෝ කාඩ් විස්තර සොරකම් කිරීමට උත්සාහ කරන ව්‍යාජ පණිවිඩයක්.
15. **B** – කොටස (Share) – මිනිසුන්ට මිලදී ගත හැකි සමාගමක කුඩා කොටසක්.

© 2026 schoolict.net (Ruwan Mangala Suraweera). සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි.